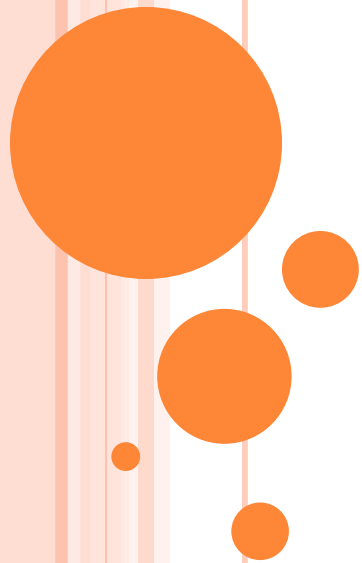

ДЖЕРЕЛА УКРАЇНСЬКОЇ ФРАЗЕОЛОГІЇ

ПЛАН

- 1. Поняття про фразеологізм
- 2. Фразеологія як розділ науки про мову.
- 3. Багатозначність, синонімія та антонімія фразеологічних зворотів.
- 4. Джерела української фразеології.
- 5. Список використаної літератури.

ФРАЗЕОЛОГІЯ ЯК РОЗДІЛ НАУКИ ПРО МОВУ

- **Фразеологією** (гр. phrases- зворот, вислів і logos - поняття , вчення) називається розділ мовознавства, що вивчає усталені мовні звороти.
- Об'єктом дослідження фразеології як розділу мовознавства є стійкі вислови, їх семантика, структура, походження, роль у мові, взаємозв'язок з іншими мовними одиницями, зокрема словом і реченням.

ЯК І СЛОВА, ФРАЗЕОЛОГІЗМИ:

- 1) не користуються щоразу ,а відтворюються як готові, наявні в мові одиниці з певним значенням;
- 2) відзначаються стійкістю складу і сталістю структури;
- 3) часто позначають одне поняття і вступають у синонімічні зв'язки з словами;
- 4) виконують ту ж функцію, що й слова.
- Наприклад: накивати п'ятами - втекти; пасти задніх - відставати.

НА ВІДМІНУ ВІД СЛІВ, ФРАЗЕОЛОГІЗМИ

- 1) складаються із самостійних одиниць мови – слів, які найчастіше функціонують окремо та мають відповідні форми;
- 2) відрізняються більшою точністю значення, яке частіше, ніж у словах, супроводжується образною характеристикою.
- Наприклад: пройти вогонь і воду; чужими руками жар загібати.
- Фразеологізми мають сталу конструкцію, одні й ті ж компоненти, заміна чи доповнення руйнує їх.

СТИЛІСТИЧНЕ ВИКОРИСТАННЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ

- Серед фразеологічних зворотів виділяють міжстильові та обмежені вживання у певному стилі.
- Міжстильовими називаються фразеологічні звороти , що використовуються в усіх стилях мовлення. Наприклад: привертати увагу, із року в рік, робити послугу.
- Офіційно-ділова фразеологія – це усталені звороти ,що використовуються в документах, ділових паперах. Наприклад: оголосити догану, взяти до уваги, заслухавши і обговоривши.

БАГАТОЗНАЧНІСТЬ, СИНОНІМІЯ ТА АНТОНІМІЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ЗВОРОТІВ

*Основні групи фразеологізмів,
багатозначність, синонімія та
антонімія фразеологізмів*

Багатозначність	Синонімія	Антонімія
<p>Багатозначність - наявність у одного і того ж слова різних значень відповідно до різних контекстів, коли слово може переосмислюватись.</p>	<p>Синонімія - повний або частковий збіг значень двох чи кількох слів; подібність слів, морфем, фразеологічних одиниць за значенням при відмінності їх звукової форми.</p>	<p>Антонімія - важливий стилістичний засіб. Вона є основою стилістичних прийомів антитези, суть якої полягає в зіставленні протилежних явищ, образів для посилення враження.</p>
<p>Наприклад: валити (звалювати , скидати , змішувати , горнути), все до купи (намолоти, наплести, набалакати).</p>	<p>Наприклад: ледарювати - байдики бити, давати горобцям дулі, ганяти вітер по вулицях, лежні справляти, тинятися з кутка в куток, і за холодну воду не братися.</p>	<p>Наприклад: вбити собі в голову — викинути з голови, макітра розуму — пустий лоб, хоч греблю гати — як кіт наплакав, серце заговорило — серце спить, набитий гаманець — вітер у кишенях свистить.</p>

ДЖЕРЕЛА УКРАЇНСЬКОЇ ФРАЗЕОЛОГІЇ

- Переважна більшість фразеологізмів, як і слів, за походженням є корінними українськими. Серед них виділяються спільнослов'янські, спільносхіднослов'янські і власне українські.
- Основним, невичерпним джерелом української фразеології є народна мова, якій властиві влучність, образність. Саме влучні, метафоричні вислови стають усталеними і поповнюють фразеологічні запаси мови.

A vibrant landscape featuring a vast field of yellow flowers, likely rapeseed, stretching towards a horizon under a bright blue sky filled with fluffy white clouds. The scene is captured from a low angle, emphasizing the expanse of the field.

**О мова моя! О місячне сяйво і спів солов`я,
Півонії, мальви, жоржини!
Моря бріліантів, це - мова моя.
Це мова моєї України!**

(В.Сосюра)

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- 1. Балли Ш. Общая лингвистика и вопросы французского языка. – М.: Иностранная литература, 1955.
- 2. Булыгина Т.В., Шмелев А.Д. Языковая концептуализация мира (на материале русской грамматики). – М., 1997.
- 3. Вайнтрауб Р.М. Опыт сопоставления соматической фразеологии в славянских языках // Труды Самаркандского университета. Вопросы фразеологии. – 1975. – Вып. 288. – №9.
- 4. Гумбольдт фон В. Язык и философия культуры. – М., 1985.
- 5. Лихтенберг Г.К. Афоризмы. – М., 1965.
- 6. Овсяннико-Куликовский Д.Н. Литературно-критические работы в двух томах. Т. 1. – М., 1989.
- 7. Ужченко В.Д. Историко-лінгвістичний аспект формування української фразеології: Автореферат дис. докт. філ. наук: 10.02.02.- Дніпропетровськ, 1994.
- 8. Дзендзелівський Й.О. Програма для збирання матеріалів до лексичного атласу української мови. – К.: Наукова думка, 1987. – 299 с.
- 9. Франко І.Я. Галицько-руські народні приповідки: В 3-х т. – Львів, 1901 – 1910.
- 10. Білоноженко В.М., Гнатюк І.С., Винник В.О. та ін. Фразеологічний словник української мови: В 2-х т. – К.: Наукова думка, 1993.
- 11. Авксентьев Л.Г. Сучасна українська мова. Фразеологія. - К.: Вища школа, 1983.- 137 с.
- 12. Молотков В.И. Основы фразеологии русского языка. – Ленинград: Наука, 1977.- 183 с.

